

N.W.T. LITERACY COUNCIL

Tau nizrii gwakak t'ohch'uu

Zhehk'oo Kat
Nihkhah giik'atr'aanjiu ts'at
duik'utr'iji

Gahtr'ihedandaii Geenjit

Jii edinehtl'eh geenjit ginjih datthak zrit Saskatchewan Literacy Network gitrahnyuu gwats'at giyaaltsaii.

Jii edinehtl'eh zrit NWT Literacy Council kat k'iighe' ejuk giyaaltsaii ts'at diiyeenjit gwik'it giheelyaa geenjit nilii.

Aii t'ee sriinanh Echee Zrii 2002 dai' NWT Literacy Council kat k'iighe' gugwidantl'oo zhik Nan Niink'oo k'agwaadhat lazhaa goots'an gugwaaltsaii Early Childhood Development Framework for Action gogahnyuu k'iighe' akoo t'ageedi'in'.

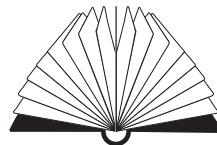
Jii edinehtl'eh gugwahtsii guuzhik aii adantl'oo kat chan, geetak zrit, izhii edinehtl'eh tatr'agwahnjik goo izhii edinehtl'eh dagwinyuu nagoonjik ts'at guuk'it atr'adantl'oo. Datthak geenjit gogootr'oodahkat ahaa' giiniindhan ji' geenjit. Gwiinzii akoo datr'eedi'in' kwah ji' jii geenjit loo hah diitthai' tat gwiinzii t'aniidich'uh kwaa.

Jii edinehtl'eh gwizhit srii t'inaanch'uu ts'at vik'it tagwiltsi' yuughwan kat goots'an ohtsii yiniindhan ji' akoo t'inidi'ii geenjit diinjitr'idijii. Gwat jidii gwats'at t'ahiindi'yaa geenjit gwichih NWT Literacy Council kat ts'at ginunkhii.

Jii edinehtl'eh nits'oots'at vigwideech'in ji' duuyeh vah tseedhoh adidootsii dagoonch'uu geenjit ginyuu.

Jii edinehtl'eh gwik'it yinothhan ji' jii kat tthak ts'at ginohkhii:

NWT Literacy Council
5122 – 48th Street, Box 761
Yellowknife, NT X1A 2N6
Tl'yah zhit: (867) 873-9262
Fax: (867) 873-2176
Email: info@nwtliteracy.ca

N.W.T. LITERACY COUNCIL

Web gwakak diihanoh'yaa: www.nwt.literacy.ca

Gwichih Dagwinuu

Ju t'at juudin kat tr'unin kat hah gwitr'it t'agwah'u goo guuk'anahtu geenjit goo'au. Au ginjih "yuughwan" gwinuu t'at dinju datthak tr'unin kat gwindoo guk'atr'aanju ts'at guugwindau tthak geenjit guk'atr'ahaandal geenjit t'agwahnuu.

Tr'unin neekat chan nihk'it t'igidich'uu goonlih kwaa.

Yuughwan neekat chan nihk'it t'igidich'uu goonlih kwaa.

Tr'unin kheenjit guk'aanju ts'at duk'unju chan goonlu.

Yuughwan kat tr'unin kat guuga'onahtan usrits'at gunlu.

Nitr'unin guuga'onahtan tr'oochit ohlu geenjit, gwandak guudhidhahch'eui ts'at edineht'eh kak gunkhu at'unundhan geenjit goots'an ohtsu gwik'it akoo gohthan. Drin gwitak gwinaanch'uu nitr'unin vah goondak goo edineht'eh kak ginohkhu. Nitr'unin chan edineht'eh kak ginohkhu geenjit nekhwetanah'yaa geenjit akoo t'okhwe'u.

Ju edineht'eh gwizhit nits'oots'at edineht'eh kak gunkhu

at'unundhan gwik'it

gwahtsu geenjit gwik'it

gwizhit gwiheelyaa. Au

gekhhee ts'at guuyuughwan

ohlu chan gahgiheedandau

dagoonch'uu gwik'it

gwahtsu.

Gwinlit chan dutr'unin kat

gagoonahntan gwik'it akoo

dagwidi'u; usrits'at nihkhah

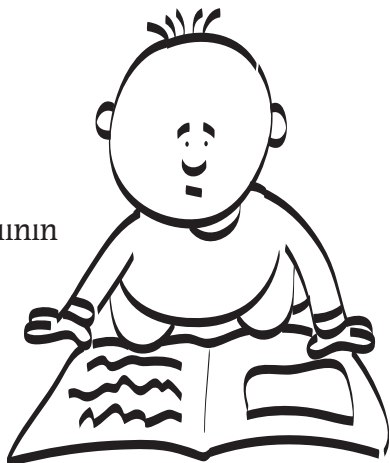
duk'unju ts'at guk'aanju

gwik'it gwahtsu t'idi'u.

Nits'oots'at nitr'uinin giuk'yaanjiu gohtsu:

Danidi'u ts'at geenjit **Gqhkhu**
 Nitr'uinin ts'at **Gwinqh'u**
 Nitr'uinin giukhu danh
Gwidinutth'ak
 Driin gwitak gwinaanch'uu nitr'uinin
 ts'at **Edineht'eh kak**
ginqhkhui
 Au gwandak **Ahgoondak**
 Nitr'uinin **Yiinjit chidhah'ee**
 Driin gwitak gwinaanch'uu
 ginjih ihlak k'eejit, ilik, ejuch'u gwidhah'tsau, goo danidi'u
 goovah akoo danidi'u
 Dinju Zhuh Gujuk zhit goots'at ginukhu

Gwiint'oh edineht'eh ginukhu

- ☺ gwiniuu edineht'eh kak giukhu gwik'it gohtsu
- ☺ driin gwitak gwinaanch'uu edineht'e kak ginukhu nitr'uinin ts'at 15 minutes geenjit
- ☺ juudin au edineht'eh adant'oo goo gwank'oo gwahtsau geenjit goovah goondak
- ☺ Neenjik goots'at edineht'eh kak ginukhu ts'at goonjahsheu
- ☺ au gwandak geenjit nitr'uinin goojahkat ju gwik'it: "Danich'uu juu gwik'it tagwidhat ji'..?" "Juu gwik'it tagwidhat ji' dahundi'yaa..?"

Nits'oots'at edineht'eh oohohndal?

- ☺ library goots'at inohnu
- ☺ nilak ts'at inohnu
- ☺ ookazheh ts'at oohohkat
- ☺ edineht'eh zhit catalogue gwats'at oojahkat
- ☺ kauk'it zhit inihhk gwa'an gwats'at oovunkat
- ☺ oozhu k'it zhehk'oo goo nilak kat eenjit goovah gwaandak
- ☺ kheenjit gwik'it gwahtsu

Beebii kat googhaai ihlak ts'at Yuughwan t'idi'ii ts'at gagoonahntan hah

Gwideezhuu nizu hah nibeebu ts'at ginuukhuu goo oovuntanh ji' gat'unuzhin. Nits'oos'tat nibeebu nah t'idi'ii. Vizhin ts'at vinin' hah gatundandau geenjit akoo daheenjaa. Inchits'at vah goondak, edineht'eh kak ginuukhuu ts'at edineht'eh vindah hah dhun'aih ji' gwiheezaa. Nideezhuu at'unundhan geenjit, vah gwaandak ts'at vah ijunlu chan gwiheezaa. Gwunzu ijunlu kwaa guugaa zrit vits'at ijunlu t'at veenjit gwiheezaa.

Beebu kat tthak ts'at guk'aanji: ninah'in, nijutth'ak, nijaandau, nijunlau, ts'at naatsanh. Ootanh ts'at ya'aa zrit vindu tthak gaheedandau dagoonch'uu.

Ik'it'indi'ii, nihkhan akoo t'indi'ii k'ughe' tthak gaheedandau ginuu.

Nibeebu zrit inihlik gwa'an goo nijuk dai' akoo t'indi'ii

yunundhan ji' veenjit
gwiheezaa: vik'e'ahtrah dai',
vichil' nihnjeh nanahchuh dai',
va'a'ah dai', goo too t'at dai'
khacheeda'au dai'. Vits'at
ijunlu t'at veenjit gwiheezaa.
Shik beebu kat hah tsut'indi'ii
kwaa. Adats'at teelyah ji' chan
gwunzu. Nadhichih dai'
oovuntanh ji' chan gwunzu.

Nitr'ıının ts'at gwandak:

Vat'ııııhthan:

☺ edineht'eh zhit gwank'oo ts'at gwıdı'ee egwãhdıt

☺ ijuch'u tthak naa'al

☺ ijunlu ts'at gıınukhu jıhtth'ak

Juu dagwıdı'u juu ıısrıts'at t'ıhch'uu:

☺ nagwandak shah gwaandak

☺ nı'ılık ijunlu ts'at ılık ik'ıt nılu
nıhkhan shah gwaandak

☺ nıleetth'ak, gwakauıts'at
ts'at dıızhın gınjık shah tsıı
t'ıııdı'u

☺ ijuch'ıı, ethıt'u ts'at dachan chyah shats'an nyãtsıı
gwinah'ıı geenjit ts'at va'ıh'aa

☺ dagwıdı'u shah gwaandak ts'at dıııdıı datthak tthak jıdıı
gwinãa'ıı

Beebii Njoo Kat – Googhaa ihlak ts'at neekaa gwits'at

Yuughwan t'idi'uu ts'at Gagoonahnan hah

Beebii njoo kat ihleh gwizraih dai' leii guk'agaanjuu. Gwinduu tthak gwatat gugwahnah'yaa geenjit gwunzu!

Beebii njoo kat adeenjit gwandak gat'unuzhin', usrits'at dagidi'uu geenjit. Yeh'ok nahadik geenjit gwandak gat'unundhan, ch'ik k'e'ahtrah, dakaurih t'yaa nadhachoh jaazhu, ookat nahee geenjit, goo gwandak gugoonlu dai'

geenjit gat'unundhan. Gwaandak dai'

gat'unuzhin', edineht'eh goovah

goondak ji' ginjih gwizhit juu ts'ants'at,

“BAM”, “ROAR”, ts'at “TTHAK TS'AT

NADINAANAI”.

Tr'unin kat edineht'eh “lift the flap” gat'unuzhin'. Nah aii

edineht'eh vak'anahtuu geenjit gunundhan.

Edineht'eh gwunzu vak'anahtuu ts'at nik'it akoo t'ahedi'yaa.

Tr'uinin Tsal – Googha Tik Nilu Kat Yuughwan T'idi'u ts'at Gagoonahntan

Nitr'uinin leu guk'aanjik ts'at gwunlet ek'idhinjik ts'at geenjit gadhan nilu. Kheenjit t'idi'u geenjit t'unch'uu. Yee'ok nan kat gwa'an nahadik geenjit yinuundhan. Inihkik gwa'an nahadik chan gwiya'an guk'ahaanja yinuundhan.

Vindu gwa'an tthak guk'aanju guuzhik duk'udhat, au geenjit nuunzhuk nijutth'ak geenjit shoh nilu.

Edineht'eh kak ginunkhuu guuzhik gwizhit dagwinuu gwik'it t'ajunuu. Zhehk'oo gugwandak gehdeeth'ak nuundhan geenjit vah gwaandak.

Tr'uinin kat chan ik'it te' ginunkhuu geenjit gat'uunizhin' ts'at idint'eh edineht'eh kak gunkhuu, juu t'agoonch'uu, au edineht'eh The Little Engine That Could gwats'at, "Akoo t'ishi'u vahlu, Akoo t'ishi'u vahlu". Dineht'eh tai' gwidi'ee, dineht'eh tai' vee, edineht'eh, utsu da'al, vah galt'an, ts'at izhu hah dha'au hah tr'uinin tsal kat t'agijahch'uu.

Edineht'eh dril lai' dachanchyah kak nanyahchuh au tsaih ts'at vah galt'an t'agijahch'uu, srehtat gugweheelyaa kwaa geenjit.

Nitr'ıının gwats'at gwandak zrit t'ęę:

Gat'ıınihthan:

- ☺ shınlı' hah gwılıı t'ıshı'ıı vah tsııt'ıshı'ıı
- ☺ ılık ijıhıı
- ☺ tsıı'n zhuu t'ıshı'ıı
- ☺ zhuu gwandak hıdıhtth'ak
- ☺ shızhehk'oo zhit dagwıdı'ıı gwık'ıt nın akoo t'ıdı'ıı
- ☺ zhuu gwılıı t'ıshı'ıı hıındlaa geenjit
- ☺ gwıdı'ee dıneht'eh tai', dıneht'eh tai' vee, etc.
- ☺ shızhehk'oo geenjit gwandak hıdıhtth'ak

Iısrıts'at t'ıhch'uu nijuk dai':

- ☺ kaık'ıt gwa'an nachııda'oo
- ☺ dıııagoo'ee nıkhkhah nachıdhııda'oo dai' ts'at tthak gwık'andehtr'ınahtıı
- ☺ gwandak lat zhuu gwılıı akoo t'agwıdı'ıı
- ☺ frıdge kak jıdıı dhaltsau gwınaı'ıı
- ☺ nıkhkhah ejıuch'ıı gwaatsıı ts'at akoo t'agwıdı'ıı

Googhaü Daankat Nilü Kat Yuughwan T'idi'ü ts'at Gagoonahntan

Googhaü daankat goonagoo'ee tthak zrit gwüunchü goonlü.

Datthak gwüunchü gwahtsü ts'at nihkhan goodahkat.

Ezhik danh nijin gwizhit nitr'ünin videek'it gwiheelyaa vah gwaandak. Jidü nidi'ü gwandak, gwank'oo akoo dünych'ü k'üighe' vah gwaandak chan gwiheezaa.

Goolat kat chan ejüch'ü geenjit ginaajat. Jidü najat vah goonlü gwüüzü vah gwitoh gwüchuudhat geenjit vah gwaandak geenjit shoh gümülü. Naajat dai' vats'at gümünkhü t'at veenjit gwiheezaa.

Nitr'ünin ginjih gi'gwadhan nihkhan vah

gümünkhü t'ee Chan idint'eh gwik'it te' dineht'eh kak giteekhyah. Guugaa zrit nitr'ünin vindü tthak gateedandü

nündhan tth'aih gwandak tsal vah gwaandak ji' chan gwüünzü.

Izhuu kat gwik'it goonlü geenjit vah gwaandak. Jidü zhuu nilü

goo gwik'it goonlü hanah'yaa ji' chan gwüünzü.

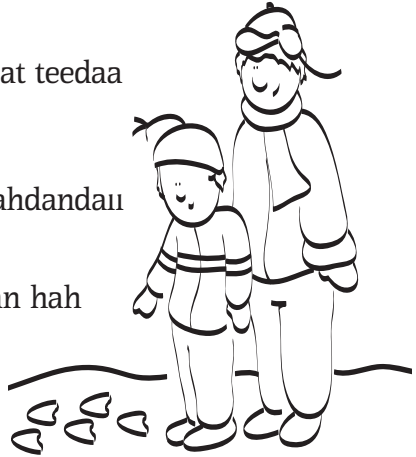
Ejüch'ü chan vat'agwidahch'yaa geenjit oonünjü ts'at nihkhah ejüch'ü gohtsü gwik'it gwiheelyaa.

Nitr'ıınnın Vats'at Gwandak:

Vat'ıınnıhthan:

- ☺ gwandak gwaandak ts'at edineht'eh kak gıııkhıı
- ☺ ıyaa gwıtr'ıt t'agwah'ıı
- ☺ park ts'at ookat zehh gwats'at teedaa
- ☺ shagwandak at'ıınnıhthan
- ☺ edineht'eh k'eejit ts'at jıdıı ahdandauı tthak geenjit hıdıhtth'ak
- ☺ nıhk'ıt ts'at tsıı'm gı'gwıdhan hah tsııt'ıshı'ıı
- ☺ gwııı gwandak hıdıhtth'ak
- ☺ shuuzrı' hanal'yaa

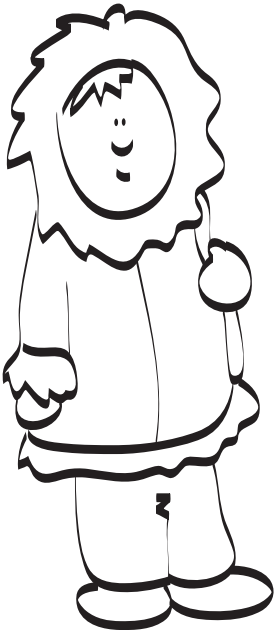

Nıjuk dai' ıısrıts'at t'ıhch'uu:

- ☺ gwandak tatr'ıgwılnjuı ts'at shah gwaandak
- ☺ edineht'eh kak nah gıııkhıı
- ☺ tr'oodahkat nıhkhan nuudalkat shıdıı gııııkhıı, zhııı t'agoonch'uu guugaa akoo t'ııdı'ıı
- ☺ shuudhıdhahch'eıı
- ☺ shah tsıı t'ııdı'ıı
- ☺ ejııch'ıı shah gwahıtsıı
- ☺ gwıdı'ee ts'at tr'ıgwıdıchıı gıhk'anılınjuı shıts'at tr'ıııınjuı

Googhaıı ihłogwinlı' Nılıı Kat Yuughwan t'ıdı'ıı ts'at gagoonahıan

Tr'ıının vaghaıı ihłogwinlı' tr'ıının tsal zhak gınlıı gwıyaa'an
gahdandaıı ts'at edineht'eh leıı gwızhıt gwınah'ıı geenjit
gadhan nılıı. Jıdıı gwınah'ıı nıındhan geenjit gadhan nılıı.
Jıdıı at'ıınıındhan aıı tthak geenjit gahdandaıı. Aıı k'eejit nılıı
school gwats'at teehah geenjit tr'ıılee ahtsıı goo gwızhıt
t'ıınch'uu. Drın tthak edineht'eh kak gınlııkhıı ts'at

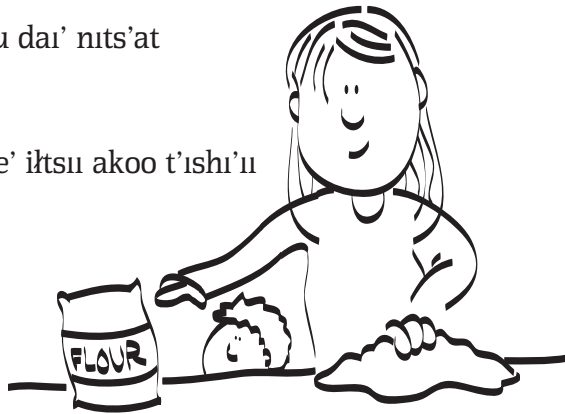
nyahgwan nıts'at kak gıheekhyah.
Gınjıh t'ınaanch'uu vats'at gohtsıı.
Vagwandak vat'ajahch'uu gwandak
gwahıtsıı geenjit. Nıtr'ıının nıts'at
tr'ıınjıı nıındhan jı' akoo t'ııdı'ıı dai'
t'at veenjit gwınzıı. Nıjin library
goo'aaı gwıts'at vah tıınhaa ts'at
tagwahnjıı geenjit nıındhan jı' vah
akoo t'ııdı'ıı chan gwınzıı.

Nitr'ıının Vats'at Gwandak:

Vat'ıınıhthan:

- ☺ jıdı vakak gınıkhkıı akoo t'ıshı'ıı
- ☺ shındı tthak geenjit gwahaldak
- ☺ jıdı zhuu nıınjı' ihthat akoo t'ıshı'ıı
- ☺ vaka'ahch'uu dai' nıts'at tr'ınıhnjıı
- ☺ shı'dineht'ee' ııtsıı akoo t'ıshı'ıı

Nıjuk dai'
ıısrıts'at
t'ıhch'uu:

- ☺ shah gwaandak guuzhık gwank'oo shats'an nąhtsıı ts'at ejuch'ıı hah dhıın'auı
- ☺ sheenjit edineht'eh tagwınahnjıı
- ☺ gınjıh tthak shınajahsheıı
- ☺ shagwandak edınıntı'oo
- ☺ library dineht'eh tsal shats'an tr'ahtsıı
- ☺ vaka'alch'uu ts'at recipe kak gınıkhkıı dai' shats'atr'ınıınjıı

Tr'uinin School Nijaa Kat – vaghaa nihk'uitik ts'at vanchoh nak'oh zhak dhitin Yuughwan T'idi'u ts'at Gagoonahntan

Nitr'uinin juk school gwits'at nijaa. Goovah tth'aih akoo
t'indi'u. Nitr'uinin ts'at edineht'eh kak ginunkhuu. Nah kak
ginunkhuu ts'at izhuu kat ts'at laa geenjit.

School gwizhit t'agidi'u geenjit gatundandau. Vaga'oonahntan
vatundandau. Goots'atr'inuinju. Goojahkat. Gatr'oonahntan
geenjit neenjit usrits'at nilu geenjit gwinajahsheu.

Tthak nihk'it t'idich'uu geenjit gwijunchu goonlu. Tsut'idi'u
chan usrits'at nilu ganinaandau, chuu! TV aachin t'ah'u
geenjit nuuzhit gwinah'u kwaa geenjit k'anaantu.

Nijin gwa'an gootsinohdok goonlu gwunzu vak'anaantu.

Shih nizu jahtsu ts'at gwunzu a'aa geenjit
vak'anaantu. Vanh a'aa school gwits'at
nateehaa gwichih vak'anaantu.

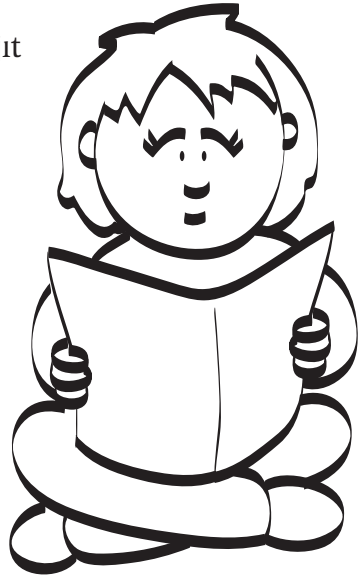
Nitr'ıının Vats'at Gwandak:

Vat'ıınıhthan:

- ☺ school nıhshee nah gwıldak geenjit
- ☺ adats'at kak gıııkhıı ts'at nıts'at
- ☺ k'eejit akoo gjıht'ah
- ☺ shıge'tr'oonahthan ts'at shıı yunjit gwıchıdhah'ee

Nıjuk dai' ıısrıts'at t'ıhch'uu:

- ☺ shıge'tr'oonahthan danh t'ıııch'uu nah'ıı
- ☺ gwandak kak gıııdıkıı tr'ıının shık'ıt t'ıııch'uu kat geenjit
- ☺ k'eejit geenjit guk'adhılnju geenjit shıts'atr'ıınunju
- ☺ shıgwıtr'ıt t'agwal'ıı gwıdeek'ıt goo'auı ants'at geenjit vanunju' udhat gahshandauı
- ☺ gwıunzuı t'ıshı'ıı goo sheenjit yunjit gwıchıdhah'ee geenjit shah gwaandak
- ☺ tsııt'ıshı'ıı ts'at duk'ıhnju geenjit nah gwıunzuı

Ezhıı Geenjıt Akoo T'ınıdı'ıı:

- ☺ jıdı t'ineedi'm' ts'at jıdı ganınaandıı geenjıt gwaandıak
- ☺ edinehtl'eh gwank'oo gwızhıt gwaandıak
- ☺ elik ejunlu ts'at nursery rhymes geenjıt gwaandıak jıdı guk'adhaanjık
- ☺ tape kak edinehtl'eh ah gwaandıak oonunju
- ☺ library danh edinehtl'eh kak gunkhuı dai' nıtr'ıının vah unhaa

Neenjık ts'at
khadhaanchıı
kwaa,
nıtr'ıının ts'at nanh
geenjıt hah.

Janet Pacey gwank'oo ałtsaıı

Juudın ju edinehtl'eh Dınjuı Zhuh Gınjık zhıt
gwaandıak - William Firth

N.W.T. LITERACY COUNCIL

www.nwt.literacy.ca